

ONDERWERP : Integratie en participatie statushouders Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Voorgesteld besluit:

1. Het plan van aanpak "Een nieuwe toekomst in Haarlemmerliede en Spaarnwoude" vast te stellen;
2. Het plan voor 1 september naar het COA te sturen;
3. Voor de uitvoering van het plan de overeenkomst met VluchtelingenWerk Noordwestholland aan te gaan voor 2016 met de mogelijkheid deze twee keer met een jaar te verlengen;
4. Ter informatie aan de commissie Raadsvoorbereiding te sturen (C-stuk).

Voorgeschiedenis / aanleiding:

In het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom van 27 november 2015 en het uitwerkingsakkoord van 28 april 2016 spraken Rijk en gemeenten/VNG af een extra impuls aan de integratie en participatie van statushouders te geven.

In het bestuursakkoord staan de volgende afspraken:

- Het beschikbare bedrag per statushouder voor de uitvoering van de maatschappelijke begeleiding en het participatieverklaringstraject is opgehoogd van € 1.000,- per inburgeringsplichtige statushouder naar € 2.370,- per inburgeringsplichtige statushouder in 2016 en 2017. In het uitwerkingsakkoord staat dat het Rijk dit verhoogde bedrag ook in de jaren 2018 en verder beschikbaar stelt.
- De uitvoering van het participatieverklaringstraject wordt gekoppeld aan de maatschappelijke begeleiding.
- Gemeenten bieden het participatieverklaringstraject al in 2016 aan.
- Er worden ambities en condities gesteld aan de invulling van maatschappelijke begeleiding en het participatieverklaringstraject.
- Medio 2017 zal de participatieverklaring deel uitmaken van de wet Inburgering en daarmee een verplicht onderdeel van het inburgeringsexamen zijn.

Om voor de extra financiële impuls in aanmerking te komen wordt van gemeenten verwacht dat zij uiterlijk 1 september 2016 bij het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers een plan van aanpak indienen. Hierin moet beschreven worden hoe gemeente invulling gaan geven aan de uitvoering van het participatieverklaringstraject voor nieuwkomers. Alleen dan komen zij in aanmerking voor het extra budget maatschappelijke begeleiding van € 1.370 per vergunninghouder.

Toelichting:

Het vluchtelingenbeleid in Nederland kent een taakverdeling tussen Rijk en gemeenten. Grofweg is het Rijk verantwoordelijk voor de eerste opvang en procedure van vluchtelingen, terwijl de gemeenten zich richten op huisvesting en duurzame integratie van erkende vluchtelingen, de zogenaamde statushouders, die aan hen gekoppeld zijn als nieuwe inwoners.

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft de taak statushouders te huisvesten en zoekt samen met de woningcorporatie naar geschikte woningen met zoveel mogelijk spreiding over de gemeente. Daarnaast zoekt de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude naar mogelijkheden om statushouders tijdelijk te kunnen huisvesten. De statushouders ontvangen in de beginsituatie leefgeld van het COA of een uitkering van de gemeente en ondersteuning bij het opbouwen van een nieuwe toekomst en een zelfstandig en volwaardig bestaan.

Vele mensen in Haarlemmerliede en Spaarnwoude zijn solidair met de komst van de nieuwe inwoners. Er is energie in de samenleving om statushouders een warm welkom te heten en te ondersteunen bij hun integratie. De vrijwilligers van vluchtelingenwerk zetten zich hier voor in. Er is soms ook een ander geluid te horen: mensen maken zich zorgen over de komst van te veel statushouders en spreken zich hier negatief over uit. Een goede integratieaanpak is voor de stabiliteit en draagkracht van de samenleving een noodzaak. Hoe sneller een statushouder taalvaardig is en bijdraagt aan de samenleving, hoe eerder hij of zij als een 'gewone' inwoner wordt ervaren.

Door gelijktijdig te werken aan huisvesting, taalverwerving, opleiding en werk verliezen overheden bij de integratie van asielmigranten met een status zo min mogelijk kostbare tijd. Dat staat in de policy brief '*Geen tijd te verliezen: van opvang naar integratie van asielmigranten*' die op 16 december 2015 is gepresenteerd onder andere door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). In de policy brief doet de WRR aanbevelingen om te voorkomen dat een grote groep statushouders langdurig afhankelijk wordt van de bijstand, zoals nu nog te vaak gebeurt. De aanbevelingen zijn:

- 1) versterk de rol van gemeenten;
- 2) benut de periode in de opvangcentra beter;
- 3) bespoedig het huisvestingsproces van statushouders;
- 4) kies een parallelle in plaats van volgtijdelijke aanpak;
- 5) stimuleer het behalen van een Nederlands diploma;
- 6) houd rekening met de beschikbaarheid van werk.

Al vele jaren werkt de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders samen met VluchtelingenWerk Noordwestholland. Deze begeleiding was tot nu toe vooral gericht op het wegwijs maken van de statushouders in de lokale samenleving. Vluchtelingenwerk heeft diverse vrijwilligers die zich dagelijks inzetten voor het welzijn van statushouders. Daarnaast zijn er dagelijks professionals betrokken, zoals de docenten NT2 (Nederlands als tweede taal), de GGD, en welzijnsinstellingen. Al deze betrokken organisaties begeleiden statushouders met de beste bedoelingen, maar werken niet samen vanuit één persoonlijk plan dat leidt tot zelfstandigheid van de statushouder.

WRR definieert zelfstandigheid als volgt:

1. huisvesting: het hebben van woonruimte;
2. taal en inburgering: het behalen van inburgeringsdiploma of Staatsexamen I of II;
3. maatschappelijke participatie en burgerschap: maatschappelijke zelfredzaamheid, waaronder het hebben van een sociaal netwerk;
4. onderwijs en scholing: het benutten van talenten en zelfontplooiing;
5. werk, inkomen en ondernemerschap: het in eigen levensonderhoud voorzien;
6. gezondheid en welzijn: het leven is in balans, met andere woorden lichamelijk en geestelijk gezond.

De zes verschillende onderdelen van zelfstandigheid staan in directe relatie tot elkaar: het beheersen van de taal vergroot de kans op werk, een hogere participatie leidt tot betere taalbeheersing, werkloosheid en inactiviteit leiden tot gezondheidsklachten, een goed welbevinden leidt tot meer kans op werk. Een integrale inzet op de zes elementen van zelfstandigheid is nodig om de gewenste balans en daarmee een maximaal effect te bereiken

Doelstelling

Het doel van het plan 'Een nieuwe toekomst in Haarlemmerliede en Spaarnwoude' is een goed georganiseerde, integratie in onze gemeente en de Nederlandse samenleving door partijen die met elkaar samenwerken. Een samenleving die de statushouder accepteert zoals hij is en waaraan de statushouder zo snel mogelijk een bijdrage levert met respect voor onze normen en waarden.

Stichting VluchtelingenWerk Noordwestholland verzorgt nu al de maatschappelijke begeleiding en de begeleiding van het inburgeringstraject voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Voor de participatieverklaring ontwikkelde zij een aanpak waarbij dit traject wordt ingebed in de maatschappelijke begeleiding en de begeleiding van de inburgering (coaching vestiging en coaching integratie). Voor de inhoud van het programma verwijzen wij naar de bijlage, Nederland Participatie Land (NPL). In dit programma komen alle facetten aan bod waaraan het traject moet voldoen.

Omdat er meerdere partijen met de begeleiding van statushouders bezig zijn is samenwerking en het werken vanuit een plan dat leidt tot zelfstandigheid van de statushouders noodzakelijk. Vluchtelingenwerk brengt de verschillende partijen die een aandeel hebben in het integratieplan bij elkaar en ziet toe op onderlinge afstemming.

Afgestemd met:

- **Afdeling**

- **Externe partij:** Gemeente Heemstede (IASZ) en Stichting VluchtelingenWerk Noordwestholland.

Financiële aspecten:

Door de wijziging in de hoogte van de bedragen die het Rijk beschikbaar stelt kan onderstaande begroting gemaakt worden t.a.v. de inkomsten en uitgaven maatschappelijke begeleiding statushouders. In de berekening gaan we uit van de taakstelling 2016: 13. Hierbij wordt uitgegaan van 6 volwassen statushouders (In Haarlemmerliede en Spaarnwoude gaat het vooral om gezinnen). De rijksbijdrage geldt voor personen vanaf 16 jaar. Ervan uitgaande dat het COA het plan van aanpak goedkeurt, volgt onderstaande financiële onderbouwing.

	Inkomsten	uitgaven
Basisbijdrage van het Rijk, € 1000 per persoon *6	€ 6.000	
Verhoogde Rijksbijdrage, € 1370 per persoon *6	€ 8.220	
Instandhoudingsbijdrage Vluchtelingenwerk 5 personen		€ 3.100
Maatschappelijke begeleiding incl. participatietraject boven de instandhoudingsbijdrage € 1.500 p.p.		€ 1.500
<u>Kosten taalcoaches</u>		<u>€ 500</u>
Totaal	€14.220	€ 5.100

De Rijksbijdrage is ruim voldoende voor de bekostiging van de integratie en participatie taken zoals beschreven in het plan van aanpak. In het najaar komen wij nog met een sociaal programma rondom de verhoogde instroom van statushouders waarin ook het verwachte extra budget uit de septembercirculaire wordt meegenomen. We zullen dan samen met het restant van dit budget een complete begroting maken.

Juridische aspecten:

Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom van 27 november 2015 en het uitwerkingsakkoord van 28 april 2016 spraken Rijk en gemeenten/VNG

Communicatieve aspecten:

- **publicatie in de krant** Nee
- **opname in CVDR** Nee

Gevolgen / relatie met Horizon en Stip:

Gevolgen minimaal. Voor de uitvoering van het plan wordt een overeenkomst met VluchtelingenWerk Noordwestholland aangegaan voor 2016 met de mogelijkheid deze twee keer met een jaar te verlengen (2017 en 2018).

Verdere procesgang:

Plan van aanpak "een nieuwe toekomst in Haarlemmerliede en Spaarnwoude" ondertekenen en vóór 1 september 2016 toesturen aan het COA.

Ondertekenen overeenkomst VluchtelingenWerk Noordwestholland 2016

bijlagen : -Plan van aanpak 'Een nieuwe toekomst in Haarlemmerliede en Spaarnwoude'
 -Participatieverklaring Haarlemmerliede en Spaarnwoude
 -Project beschrijving Participatieverklaringstraject NPL
 -Concept overeenkomst VluchtelingenWerk Noordwestholland